

Υπόθεση T-7/89

Hercules Chemicals NV-SA κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

« Ανταγωνισμός — Έννοια των όρων “ συμφωνία ” και “ εναρμονισμένη πρακτική ”
— Συλλογική ευθύνη »

Προτάσεις του δικαστή B. Vesterdorf, που ορίστηκε για να ασκήσει καθήκοντα γενικού εισαγγελέα, της 10ης Ιουλίου 1991	1714
Απόφαση του Πρωτοδικείου (πρώτο τμήμα) της 17ης Δεκεμβρίου 1991	1715

Περίληψη της αποφάσεως

- 1. Ανταγωνισμός — Διοικητική διαδικασία — Πρόσβαση στον φάκελο — Η Επιτροπή δεσμεύεται από τους κανόνες που έχει διατυπώσει η ίδια σε Έκθεσή της επί της πολιτικής ανταγωνισμού*
- 2. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων — Έννοια — Σύμπτωση βουλήσεων ως προς την τηρητέα στην αγορά συμπεριφορά (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1)*
- 3. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Απαγόρευση — Συμπράξεις των οποίων τα αποτελέσματα παρατείνονται και πέραν της τυπικής τους λήξεως — Εφαρμόζεται το άρθρο 85 της Συνθήκης (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85)*
- 4. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Εναρμονισμένη πρακτική — Έννοια — Συντονισμός και συνεργασία μη συμβιβαζόμενες προς την υποχρέωση κάθε επιχειρήσεως να διαμορφώνει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην αγορά — Συναντήσεις μεταξύ ανταγωνιστών με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών κοινών για τη διαμόρφωση της εμπορικής πολιτικής των συμμετεχόντων (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1)*

5. *Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Σύνθετη παράβαση εμφανίζουσα στοιχεία συμφωνίας και στοιχεία εναρμονισμένης πρακτικής — Ένιαίος χαρακτήρισμός της ως « συμφωνίας και εναρμονισμένης πρακτικής » — Χωρεί — Συνέπειες ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να συγκεντρωθούν*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1*)

6. *Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Εναρμονισμένη πρακτική — Επηρεασμός του μεταξύ κρατών μελών εμπορίου — Εκτιμάται συνολικά και όχι για καθέναν από τους μετέχοντες χωριστά*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 85 § 1*)

7. *Πράξεις των κοινοτικών οργάνων — Αιτιολογία — Αιτιολογική αναφορά στις υποχρεωτικώς υποβαλλόμενες γνώμες — Είναι υποχρεωτική — Έκταση — Απόφαση εκδιδόμενη κατ' εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού — Γνώμη του συμβούλου επί των ακροάσεων — Δεν είναι υποχρεωτική η υποβολή της*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 190*)

8. *Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Όψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Παρελθούσα συμπεριφορά της επιχειρήσεως*
(*Κανονισμός του Συμβουλίου 17, άρθρο 15 § 2*)

1. Άπαξ η Επιτροπή, χωρίς να υποχρεούται προς τούτο χάριν σεβασμού των δικαιωμάτων του αμυνομένου, έχει καθιερώσει μια διαδικασία προσβάσεως στους φακέλους στις υποθέσεις ανταγωνισμού, της οποίας έχει διατυπώσει και δημοσιεύσει τους κανόνες σε Έκθεσή της επί της πολιτικής ανταγωνισμού, δεν μπορεί να αποστεί από τους κανόνες με τους οποίους έχει αυτοδευμευτεί· έχει, επομένως, την υποχρέωση να καθιστά προσιτά στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης όλα τα έγγραφα, είτε προς απόδειξη είτε προς απόκρουση της κατηγορίας, τα οποία έχει συλλέξει κατά τη διοικητική εξέταση, με εξαίρεση τα καλυπτόμενα από το επιχειρηματικό απόρρητο άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες.

2. Για να υφίσταται συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της

Συνθήκης, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκδηλώσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφέρονται στην αγορά κατά ορισμένο τρόπο. Αυτό συμβαίνει οσάκις μεταξύ πλειόνων επιχειρήσεων υπήρξε σύμπτωση των βουλήσεων προς επίτευξη επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων.

3. Το άρθρο 85 της Συνθήκης εφαρμόζεται επί συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων που έχουν παύσει μεν να ισχύουν, εξακολουθούν όμως να παράγουν αποτελέσματα και μετά την τυπική τους λήξη.

4. Τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας που ορίζουν την έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής πρέπει να γίνονται νοητά υπό το πρίσμα της βαθύτερης αντίληψης που διέπει τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να διαμορφώνει αυτόνομα την πολιτική που

προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και ναι μεν η επιταγή αυτή της αυτονομίας δεν αναιρεί το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται ευφύως στην ήδη εκδηλωθείσα ή στην προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει όμως αυστηρώς κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ τους, επιδιώκονσα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σ' ένα τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που οι ίδιες έχουν αποφασίσει ή έχουν κατά νουν να τηρήσουν στην αγορά.

Συνιστά εναρμονισμένη πρακτική η συμμετοχή σε συναντήσεις που έχουν ως σκοπό τον καθορισμό επιδιωκομένων τιμών και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων, κατά τις οποίες ανταλλάσσονται μεταξύ ανταγωνιστών πληροφορίες σχετικά με τις τιμές που έχουν κατά νουν να εφαρμόσουν στην αγορά, σχετικά με το κατώτατο όριο συμφέρουσας λειτουργίας τους, τους περιορισμούς του όγκου πωλήσεων που κρίνουν αναγκαίους ή τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών τους, διότι τις πληροφορίες αυτές ασφαλώς τις λαμβάνουν υπόψη οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις για να καθορίσουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά.

5. Δεδομένου ότι το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν προβλέπει κάποιον ειδικό χαρακτηρισμό για μια σύνθετη, αλλ' ωστόσο ενιαία παράβαση, καθ' όσον συνίσταται σε μία συνεχή συμπεριφορά, χαρακτηρίζεται από ένα μόνο σκοπό και εμπεριέχει ταυτόχρονα στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « συμφωνίες » και στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « εναρμονισμένες πρακτικές », μια τέτοια παράβαση μπορεί να χαρακτηριστεί ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική »,

χωρίς να απαιτείται ταυτόχρονα και σωρευτικά η απόδειξη του ότι καθένα από τα πραγματικά περιστατικά εμφανίζει τα συστατικά στοιχεία και της συμφωνίας και της εναρμονισμένης πρακτικής.

6. Μια επιχείρηση πρέπει να θεωρείται ότι συμμετέσχε σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική ικανή να επηρεάσει το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο και ότι παρέβη, ως εκ τούτου, το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, άπαξ το αποτέλεσμα αυτό μπορούσε να προκύψει από τη συμπεριφορά του συνόλου των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και ασχέτως της επιρροής της ατομικής της συμμετοχής.

7. Το ότι μια απόφαση εκδιδόμενη κατ' εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού δεν περιέχει καμμία αναφορά στην έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι η εν λόγω έκθεση, η κοινοποίηση της οποίας στη συμβουλευτική επιτροπή για τις συμπράξεις και τις δεσπόζουσες θέσεις ή στην Επιτροπή δεν προβλέπεται σε καμμία διάταξη, δεν συνιστά γνώμη που πρέπει υποχρεωτικώς να υποβάλλεται στην Επιτροπή ως αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεως όργανο.

8. Εν όψει καθορισμού του ύψους του προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης, το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ήδη διαπιστώσει, στο παρελθόν, ότι μια επιχείρηση είχε παραβεί τους κανόνες του ανταγωνισμού και της έχει, ενδεχομένως, επιβάλει κυρώσεις για τον λόγο αυτόν, μπορεί να ληφθεί ως επιβαρυντική για την επιχείρηση αυτή περίπτωση· αντιθέτως, η έλλειψη προηγούμενης παραβάσεως συνιστά κανονική κατάσταση, την οποία η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη ως ελαφρυντική.